

Kachny v dusném dramatu

Maďarská dramatička a scenáristka Kata Wéber, životní i umělecká soupeřnice významného režiséra Kornela Mundruczóa, je podepsána pod titulem **Střípky ženy**, který má v současné době na repertoáru ostravské Divadlo Petra Bezruče.

JAN KERBR

Hru realizoval zmiňovaný tvůrčí tandem poprvé ve varšavském divadle TR v roce 2018, inscenace předloni navštívila festival Divadelní svět Brno. Česká premiéra, kterou nastudoval umělecký šéf Bezručů Jan Holec, se opírá o překlad Tatiány Notinové. Hrou prostupuje jako téma psychologický fenomén tzv. mateřského zranění (reflektováno v programové brožurce), oboustranně neuspokojivého vztahu mezi matkou a dcerou, v dramatu jde o generační silokřivky s dcerami dvěma.

Ostravská inscenace se opírá o obdobné schéma jako realizace varšavská, v první asi čtyřicetiminutové části sledujeme filmový thriller o neúspěšném porodu. Herce kamerou suverénně snímal Tomáš Nikel, a to Alexandru Palátinovou (Maja), Mariána Chalányho (Lars) a Barboru Křupkovou (Eva). Maja nechce rodit v nemocnici, pozvala si domů známou porodní asistentku, ta je však zaneprázdněná komplikovanějším případem a posílá za sebe náhradnici Evu. Obě ženy se po-

koušejí spolu s Larsem ve velmi dynamickém víření přivést na svět Majin plod, to se sice podaří, za chvíli však právě narozené děvčátko přestává dýchat a ani telefonem přivolání záchranářů situaci nezachrání. Herci jsou v této poměrně drastické ouvertuře maximálně autentičtí, kamera pochopitelně nesjíždí do klína rodičky, celá filmová féerie ovšem působí naprosto důvěryhodně.

Obludné detaily nelásky

Po přestávce je promítací plátno odstraněno a my diváci, sedící ze dvou stran, nahlížíme do realistic-ky prezentované domácnosti, kde nedochází na divadelní zkratky či metafory, nahlédneme do plné lednice, do trouby směřuje opravdová, před našimi zraky posolená i kmínem posypaná kachna, jsou tu stůl, židle, válenda, ani později přinesené květiny nepůsobí uměle, v bytě visí kýčovitý, i když ne zcela ohyzdný obraz Kachny na břehu řeky při západu slunce. Paní Magdalena (Kateřina Krejčí) se chystá na návštěvu svých dcer, ano, jednou z nich je Maja. Pomáhá jí neteř Zuzana (Markéta Haroková), podílí se také na přípravě slavnostní krmě, přichází Monika (Magdaléna Holcová) se svým partnerem Vojtou (Josef Trojan), o něco později zmiňovaná Maja s Larsem.

Ztráta dítěte, kterou jsme v „přímém přenosu“ sledovali před přestávkou, není jediným traumatem, od něhož se jevištní, do nejmenších detailů propracované drama odvíjí. Matka Magdalena už trpí výpadky paměti, její výtvarné záliby charakterizuje onen obraz, který sama vytvořila, a v bytě má „ateliér“, kam návštěvníky postupně

odvádí. Podle jejich reakcí soudě jde o bizarní expozici vycpaných živočichů, především kachen, tento pták se vlastně na mnoho způsobů stává podivným svorníkem trochu bláznivé atmosféry jevištního dění. V nervózní situaci plné „kostlivců ve skříní“ a nedořečených rodinných traumat jde také o peníze. Matka totiž disponuje značnou finanční částkou, kterou vyplatil hornický svaz rodině po otcově tragickém úmrtí. Podílí se vehementně dožaduje především Monika. Její partner se jeví v praktickém životě poměrně „nepoužitelný“, hrál v neúspěšné kapele a má také politické ambice. Napětí by se dalo krájet, zvláště když se postupně dozvídáme, že Majin Lars, který v první filmové části působil jako starostlivý a milující partner, propadl drogám. Vyhřežnou obludné detaily nelás-

ky v rodinné konstelaci, výrazně své výčitky vůči matce formuluje ještě psychicky bolavá Maja. Ztrátu jejího dítěte chtějí ostatní kompenzovat žalobou na porodní asistentku, právní aktivitu hodlá vyvinout sestřenice Zuzana.

Hra svou strukturou trochu připomíná Lettsův *Srpen v zemi indiánů* (dominantní nemocná matka a dcery), je ovšem sevřenější. Nabízí příležitosti pro kvalitní herecké výkony, které žádný z účinkujících nepromarní. Oba pánové prezentují bludně parazitující existence, dámy mají bohatší nabídku pro drobnokresbu charakterů v tom nejlepším slova smyslu. Kateřina Krejčí ztělesňuje sobeckou matku, která touží milovat i být milována, ale svou energii v životě vypotřebovala na obskurní a trochu sebeobranou prezentaci, navíc ji

opouští zdraví a herečka v prostřizích předvádí plné uvědomění si toho, co se vztahy s nejbližšími učnila. Markéta Haroková jako neteř Zuzana je k ní sice loajální, ale její kreaci zřetelně prostupuje nejistota a smutek z neutěšeného soukromého života. Alexandra Palátinová prezentuje Maju jako bytost, která je schopna podivnou rodinnou konstelaci prozíravě, byť už poněkud rezignovaně ohodnotit. Monika v interpretaci Magdalény Holcové dovede být cílevědomě agresivní, také však na intenzitě emocí občas ubere a svoji nervozitu maskuje požíváním bramborového salátu, ačkoliv je matkou napomínána, aby nechala i pro ostatní. Když ve finále oba muži opustí kolbiště, ženy vytáhnou upečenou kachnu z trouby, při ochutnávce si libují, jak se gurmánský kousek vydařil. Tato zdánlivě úlevná koncovka ovšem diváka, který alespoň částečně nahlédl do propastí jejich duší, nemůže ukolébat. Zvláště když před přechodnou idylou dojde k neradostně překvapivé pointě.

Inscenace neztrácí ani na okamžik napětí, a to i při scénách, kdy se zdánlivě nic neděje. Patří k dalším uměleckým úspěchům ostravského souboru.

Kata Wéber: Střípky ženy.

Překlad: Tatiána Notinová

Úprava: Peter Galdík a Jan Holec

Režie: Jan Holec

Výprava: Ján Tereba

Hudba: Ivan Acher

Divadlo Petra Bezruče,

česká premiéra 24. 11. 2023

(psáno z reprízy 16. 4. 2024)

Autor je divadelní kritik

Ve víru rodinných traumat. Josef Trojan a Marián Chalány. FOTO MARTIN ŠPELDA